

Na osnovu Politike AEC Grupe za borbu protiv mita i korupcije (u daljem tekstu: Politika), kao i člana 61. Statuta BDD "M&V Investments" a.d. Beograd (u daljem tekstu: Društvo), Odbor direktora dana 05.08.2022. godine donosi:

PRAVILNIK O BORBI PROTIV MITA I KORUPCIJE

Uvodne odredbe

Ovaj pravilnik ima za cilj da:

- jasno definiše posvećenost Društva zabrani podmićivanja i korupcije i poštovanju važećih zakona iz ove oblasti;
- definiše principe za identifikaciju i sprečavanje potencijalnog mita i korupcije u cilju zaštite integriteta i reputacije Društva i AEC Grupe (u daljem tekstu: Grupa);
- jasno prenese principe borbe protiv mita i korupcije kako internim tako i eksternim interesnim stranama.

Područje primene

Ovaj Pravilnik se primenjuje na sve članove strateških, kontrolnih i izvršnih tela, zaposlene, povezane agente (npr. finansijske savetnike) i zaposlene na određeno vreme (u daljem tekstu zajedno „Zaposleni“) i na sve poslovne aktivnosti Društva, i primenjuje se u skladu sa zakonskim propisima.

Ovaj Pravilnik se primenjuje zajedno sa relevantnim Pravilnikom o uzbunjivanju donetim od strane Društva.

Ovaj Pravilnik je dostupan raznim eksternim interesnim stranama kako bi se informisali o principima borbe protiv mita i korupcije koje Društvo primenjuje.

Uloge i odgovornosti

Odbor direktora Društva je odgovoran za stvaranje opšte kulture sagledavanja rizika u organizaciji, obezbeđivanje nadzora nad poželjenim ponašanjem, sprovođenje Programa za borbu protiv korupcije Grupe i ima aktivnu ulogu u sprovođenju standarda opisanih u ovom Pravilniku.

Odbor direktora Društva imenuje lice odgovorno za borbu protiv mita i korupcije u Društvu (u daljem tekstu: Odgovorno lice).

Lice odgovorno za borbu protiv mita i korupcije je odgovorno za:

- definisanje i implementaciju, primenu i nadzor aktivnosti definisanih u Programu za borbu protiv mita i korupcije u skladu sa Programom Grupe;
- koordinaciju aktivnosti usmerenih na pravilnu primenu pravila Grupe u vezi sa borbom protiv mita i korupcije i, u skladu sa svim relevantnim lokalnim zakonskim i regulatornim zahtevima, predlaganje bilo kakvih dopuna po potrebi;
- savetovanje o Programu Društva za borbu protiv mita i korupcije ;

- davanje smernica za pomoć Zaposlenima pri sprovođenju detaljnih analiza („Due Diligence) u vezi borbe protiv korupcije, uključujući razmatranje materijala dobijenog tokom vršenja detaljnih analiza i savetovanje u vezi sa Znacima upozorenja („Red flags“);
- nadzor u vezi sa istragom svih prijavljenih dela mita i korupcije, sa uključivanjem Odgovornog lica Grupe za borbu protiv korupcije, kad god se to smatra potrebnim. U tu svrhu, Odgovorno lice ima ovlašćenje da istraži sve sumnjive ili stvarne slučajeve dela mita i korupcije, da traži i pregleda sva dokumenta i da prosleđuje sve takve slučajeve izvršnom direktoru i, ako je potrebno, nadležnim organima; i
- javnu dostupnost ovog Pravilnika putem zvaničnih kanala komunikacije.

Odgovorno lice ima obavezu da informiše Lice odgovorno za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma o svakoj sumnji na pranje novca kao i da obavesti Odgovorno lice Grupe za borbu protiv korupcije u slučaju stvarnih ili pokušaja dela mita i korupcije, poštujući odredbe primenljivih pravila u vezi zaštite podataka i poslovne tajne.

Svi zaposleni su odgovorni za poštovanje Pravila Grupe, ovog Pravilnika, i svih važećih antikorupcijskih zakona u obavljanju svojih dužnosti. Svi zaposleni su u obavezi da prijave Odgovornom licu sva stvarna ili pokušana dela mita i korupcije kojih postanu svesni, bez obzira da li se mito i korupcija nudi, daje ili prima. Kada je reč o stvarnom ili sumnji na delo pranja novca prijava se podnosi i Licu odgovornom za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma.

Zaposleni moraju da budu svesni Znakova upozorenja i, tamo gde ih primete, treba da upozore na potencijalno povećane rizike i da kontaktiraju Odgovorno lice ili Lice odgovorno za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma radi saveta. Ukoliko zaposleni ima bilo kakve nedoumice ili pitanja u vezi sa mitom i korupcijom treba odmah da se obrati Odgovornom licu.

Propust prijavljivanja stvarnog ili pokušanog dela mita ili korupcije kao i dela pranja novca može dovesti do individualne krivične odgovornosti Zaposlenog u određenim jurisdikcijama, kao i izlaganja Društva i/ili Grupe potencijalnim pravnim ili regulatornim merama. Potencijalna dela mita i korupcije mogu se prijaviti i u skladu sa Pravilnikom o uzbunjivanju.

Definicije

„**Agenti**“ su pojedinci ili organizacije koje su ovlašćene da postupaju u ime Društva ili da ga na drugi način predstvaljaju u ispunjavanju poslovnih interesa;

„**Program za borbu protiv mita i korupcije**“ je skup pravila i mera za otkrivanje i umanjivanje rizika potencijalnog mita ili korupcije;

„**Mito i korupcija**“ znači davanje, nuđenje, obećanje, primanje, prihvatanje, zahtevanje ili traženje direktno ili indirektno novčane ili nenovčane, materijalne ili nematerijalne koristi u cilju sticanja ili zadržavanja neke nezasluzena prednost vezane za poslovnu aktivnost, bez obzira da li je primalac mita i korupcije domaće ili strano lice, javni funkcioner ili pojedinac koji deluje u ime kompanije ili u funkciji poverenika, bez obzira na mesto gde je podmićivanje i korupcija izvršeno, i bez obzira na to da li podmićivanje i korupcija kao rezultat imaju stvarnu nezasluzenu prednost ili neodgovarajuće obavljanje funkcije ili poslovne aktivnosti;

„**Poklon**“ označava sve oblike vrednosti (npr. novac, usluge, krediti ili druge beneficije) koji ne spadaju u poslovno gostoprimstvo dato nekome dobrovoljno bez plaćanja za isto;

„**Poslovno gostoprimstvo**“ označava odnos između domaćina i gosta u kome domaćin obezbeđuje potrebe gosta bez naplate troškova (potpunih ili delimičnih). Obezbeđivanje smeštaja, prevoza, obroka, obuke, pozivi na događaje i konferencije su primeri gostoprimstva. Poslovno gostoprimstvo može uključivati zabavu, npr. organizovanu aktivnost koja ima za cilj da nekome pruži interesovanje, uživanje ili zabavu kao prisustvo društvenim ili sportskim događajima, pozorištu itd.

„**Milosrđe, dobrotvorni doprinosi i donacije**“ označavaju dobrovoljno davanje pomoći za podršku onima kojima je potrebna. Može biti u novčanom obliku (gotovina ili ekvivalent) ili u naturi (imovina, sredstva, usluge);

„**Plaćanje za olakšice**“, takođe poznato kao „podmazivanje“, označava plaćanje za obezbeđivanje ili ubrzavanje rutinskih upravnih aktivnosti na koje davalac plaćanja za olakšice već ima pravo. Za potrebe ovog Pravilnika plaćanja za olakšice se smatraju mitom i korupcijom i zabranjeni su;

„**Politička donacija**“ označava donaciju, datu u gotovini ili u naturi, kao podrška političkom cilju. Donacije u naturi mogu uključivati poklonjenu imovinu ili usluge, reklamne ili promotivne aktivnosti koje podržavaju političku stranku ili pojedinca, kupovinu karata za dobrotvorne događaje, donacije organizacijama koje se bave istraživanjem, a usko su povezane sa nekom političkom strankom;

„**Funkcioner**“ je fizičko lice koje je zaposleno, imenovano ili izabrano da obavlja bilo koju zakonodavnu, administrativnu, sudsku ili drugu javnu funkciju. Ne tretiraju se svi zaposleni u državnim subjektima kao javni funkcioneri, već je neophodno utvrditi da li to lice obavlja zakonodavnu, upravnu, sudsku ili drugu javnu funkciju. Pokazatelj za to može biti nadležnost za odluke/ovlašćenja i pravno zastupanje u vezi sa ovim funkcijama. Ova definicija se primenjuje i onda kada je poznato ili kada u zvaničnom svojstvu obavljaju funkciju: članova bilo koje kraljevske porodice, zvaničnika političkih stranaka i kandidata za javne funkcije, kao i službenika ili zaposlenih u organizacijama koje vrše regulatorni nadzor, istražna ili disciplinska ovlašćenja;

„**Znak upozorenja - Crvena zastava**“ označava okolnost ili činjenicu koja deluje kao znak upozorenja i ukazuje na povećan rizik od mita i korupcije;

„**Sponzorstvo**“ označava transakciju koja uključuje plaćanje naknade u zamenu za pružanje komercijalnih prilika koje se mogu iskoristiti a koje su povezane sa ugovorenom naknadom. Sponzorstvo može biti u novčanom obliku ili u naturi. Sponzorstvo, za razliku od dobrotvornog priloga, je komercijalna transakcija i obavlja se uz očekivanje povrata za sponzora nakon dogovorenog plaćanja;

„**Treće lice**“ je partner u zajedničkom ulaganju/konzorcijumu, agent, savetnik, ugovarač, dobavljač ili prodavac, posrednik, pružalac usluga i ostala treća lica, koja obavljaju slične zadatke ili funkcije. Za potrebe ovog Pravilnika, relevantan za rizik od korupcije je obim odnosa sa trećim licim kada:

- se trećem licu plaća naknada; i
- kao posledicu takvog odnosa, Društvo dobija ili zadržava posao, ili izvuče bilo koju drugu prednost ili priliku.

Ovi rizici uključuju i situacije kada pružaoci usluga, treća lica, vrše koruptivna plaćanja i kada obezbeđuju lične koristi zaposlenima Društva kako bi im zauzvrat bio dodeljen posao.

Za potrebe ovog Pravilnika, odnosi sa zaposlenima, kao i sa krajnjim korisnicima koji ne stupaju u odnose sa Društvom osim što su krajnji korisnici njenih proizvoda, nisu u delokrugu procedura upravljanja rizikom trećih strana.

Opšti principi

Principi opisani u ovom Pravilniku proizilaze iz posvećenosti Društva integritetu i održivom načinu poslovanja.

Društvo, i ostale članice Grupe, se pridržavaju osnovnih vrednosti integriteta, transparentnosti i odgovornosti, i neguju kulturu poslovanja u kojoj su mito i korupcija neprihvatljivi.

Nulta tolerancija prema korupciji

Društvo ima nultu toleranciju za dela mita i korupcije i zabranjuje ih u bilo kom obliku, direktnom i indirektnom. Društvo neće tolerisati da njegovi Zaposleni ili Treća lica u bilo kojoj vrsti odnosa sa Društvom budu umešani u dela mita i korupcije.

Obavezujući se na nultu toleranciju prema mitu i korupciji, Društvo će svako ponašanje koje je u suprotnosti sa principima ovog Pravilnika i svaki razlog za zabrinutost za moguća dela podmićivanja i korupcije proceniti i, gde je to potrebno, istražiti i preduzeti disciplinske mere pored sankcija sadržanih u važećim propisima. Nijedan zaposleni neće trpeti profesionalnu degradaciju, kaznu ili druge štetne posledice zbog odbijanja da učestvuje u delima korupcije ili prijavi stvarna ili pokušana dela korupcije čak i ako takvo odbijanje može dovesti do gubitka poslova za Društvo.

Posvećenost borbi protiv mita i korupcije

Društvo se obavezuje da će se aktivno boriti protiv mita i korupcije u okruženju u kojem posluje. Društvo će to učiniti promovišući integritet i način poslovanja bez podmićivanja i korupcije, i to kod svih učesnika u poslovanju.

Društvo nastoji da bude uzor u industriji primenom najboljih standarda i praksi u borbi protiv mita i korupcije, ulažući u obuku i podizanje svesti svojih Zaposlenih. Društvo ulaže najbolje napore da spreči podmićivanje i korupciju od strane Trećih lica, uključujući i sa njima povezana lica u poslovnom lancu. Društvo zadržava pravo da se uzdrži od odnosa sa Trećim licem kada postoji sumnja o mogućoj korupciji ili podmićivanju.

Standardi koje Društvo primenjuje

Saradnja sa funkcionerima

Svaka aktivnost Društva koja ima vezu sa funkcionerima ili sa njima povezanim licima može imati dodatne reputacione rizike i povećan rizik neusklađenosti poslovanja sa važećim zakonima i propisima. Kao opšte pravilo, prijava i informisanje Odgovornog lica je potrebno u niže navedenim situacijama.

Za svaki prenos vrednosti uključujući poklone, poslovno gostoprimstvo ili bilo koje druge vredne predmete koje Društvo može direktno ili indirektno obezbediti funkcioneru, neophodno je uključivanje Odgovornog lica. Mišljenje Odgovornog lica mora se pribaviti pre nuđenja, obećanja ili davanja poklona ili poslovnog gostoprimstva.

Mišljenje Odgovornog lica može se dati posebno za pojedinačni poklon/poslovno gostoprimstvo ili generalno za poklone/poslovno gostoprimstvo ispod određenog praga ili određenog tipa događaja (npr. konferencija, seminar, prezentacija, itd.).

Veza sa funkcionerom je takođe povećan faktor rizika u odnosima sa Trećim licima. Kada je poznato da je Treće lice u vlasništvu, kontrolisano ili da njime upravlja funkcioner, mogu se primeniti zahtevi za dublju detaljnu analizu „Due diligence“, gde je to prikladno.

Da bi se izbegli rizici od korupcije u vezi sa mogućim političkim pokroviteljstvom ili nepotizmom, svi odnosi u smislu zaposlenja i stažiranja lica povezanih sa funkcionerima, gde je ta povezanost poznata, moraju se zasnivati na doslednom procesu zapošljavanja kako bi se osiguralo da su kandidati kvalifikovani/ispunjavaju uslove i da nemaju poseban tretman. Ti odnosi uključuju ponude zaposlenja ili stažiranja, napredovanja, upravljanja naknadama i beneficijama itd.

Plaćanja za olakšice

Plaćanja za olakšice, čak i u malom iznosu, ali koruptivna po prirodi, su zabranjena.

Društvo ne vrši i neće tolerisati da njeni Zaposleni ili Treća lica, u njihovom odnosu sa Društvom, nude, obećavaju, traže, zahtevaju, daju ili prihvataju bilo kakvu vrstu plaćanja u zamenu za poslovne olakšice bilo kom Trećem licu ili od bilo kog Trećeg lica.

Dobrotvorni prilozima, sponzorstva, donacije

Društvo je posvećeno tome da bude odgovoran član društvene zajednice u kojoj posluje, da pruža podršku onima kojima je to potrebno, što može uključivati sponzorisanje raznih događaja, inicijativa i organizacija.

Ni u kom slučaju dobrotvorni prilog, sponzorstvo ili donacija ne mogu se koristiti za podmićivanje.

Sve dobrotvorne i donatorske aktivnosti se obavljaju u dobroj veri i nemaju za cilj sticanje bilo kakve poslovne ili druge prednosti koja se može smatrati neprimerenom. Plaćanja u vidu sponzorstva, po svojoj prirodi, mogu se obavljati u cilju sticanja poslovne prednosti na transparentan i legitiman način.

U slučaju da dobrotvorni prilog, donacija ili sponzorstvo budu razlog za zabrinutost vezano za povećani rizik od podmićivanja ili korupcije, pre takvog dobrotvornog priloga, donacije ili sponzorstva, sprovodi se antikorupcijska detaljna analiza („Due Diligence“) kako bi se utvrdila primerenost istih.

Zabranjene su političke donacije u bilo kom materijalnom ili nematerijalnom obliku.

Rizici u vezi sa zapošljavanjem

Poslovi vezani za ljudske resurse, kao što su zaposlenje, stažiranje, unapređenja i obuke, često se smatraju vrednim i stoga se davanje, nuđenje, obećavanje istih u cilju sticanja ili zadržavanja nezasluzene poslovne prednosti smatra podmićivanjem i korupcijom.

Društvo osuđuje sve vrste neetičkih aktivnosti vezanih za ljudske resurse koje krše principe objektivnosti, kompetencije, profesionalizma i jednakih mogućnosti, bez obzira da li potpadaju pod formalnu definiciju mita i korupcije.

Kada je bilo koja aktivnost u vezi ljudskih resursa povezana sa nekim klijentom, poslovnim partnerom ili bilo kojim Trećim licem za koga se zna da ima bilo kakav formalni ili neformalni odnos sa Grupom, Društvom ili bilo kojim javnim funkcionerom ili osobom povezanom sa funkcionerom, ista će se obavljati na osnovu zasluga i, kada je primenljivo, shodno uobičajenom procesu selekcije, biće predmet objektivne procene, uz dokumentovanje da bilo koja odluka o ovoj konkretnoj radnji nije zasnovana na zahtevu takvog Trećeg lica.

Da bi se izbegao rizik da se mogu smatrati kao mito ili korupcija, sve aktivnosti u oblasti ljudskih resursa, uključujući, ali ne ograničavajući se na, ponude za zaposlenje, kako sa punim tako i sa skraćenim radnim vremenom, ponude stažiranja, plaćene i neplaćene, pružanje mogućnosti za obuku ili razvoj, unapređenja ili premeštaja na drugu poziciju, nagrađivanja se mogu vršiti samo kroz proces zasnovan na zaslugama i, kada je primenljivo, proces nadmetanja.

Spajanja, pripajanja i značajna ulaganja

Kada je Društvo uključeno u vlasnička spajanja, pripajanja ili značajna strateška ulaganja koja rezultiraju određenim stepenom kontrole nad ciljnim društvom, mogu se javiti sledeći rizici:

- drugi entitet koji je predmet spajanja, i posledično deo integrisanog subjekta se bavio ili nastavlja da se bavi mitom ili korupcijom;
- ciljno društvo se bavilo ili nastavlja da se bavi mitom ili korupcijom.

Društvo sticalac, odnosno društvo koje je nastalo spajanjem, pripajanjem, strateškim ulaganjem ili reorganizacijom preuzima obaveze društva prenosioca, uključujući sve vrste lične i krivične odgovornosti za moguća krivična dela mita i korupcije. Ostali rizici uključuju reputacione rizike i rizike od direktne štete od gubitka posla prethodno stečenog korupcijom, itd.

U cilju upravljanja tim rizicima, Društvo preduzima sledeće aktivnosti:

- sprovođenje detaljne analize („Due Diligence“) pre transakcije kako bi se osiguralo da su svi rizici mogućeg prethodnog podmićivanja ili korupcije identifikovani;
- donošenje odluke kojom će biti obuhvaćeni svi faktori protiv mita i korupcije;
- integracija ciljnog društva nakon transakcije, uključujući, ako je potrebno, ispravljanje uočenih nedostataka i sprovođenje pojačanih mera iz Programa za borbu protiv mita i korupcije kako bi se osiguralo da podmićivanje i korupcija imaju male šanse da se dogode u budućnosti.

Ova pravila se primenjuju na sve transakcije kada je Društvo uključeno u spajanje, pripajanje ili ulaganje u drugu kompaniju („ciljno društvo“) ili bilo koju drugu aktivnost reorganizacije, uključujući proces kreditnog restrukturiranja, koje za posledicu ima sticanje kontrole ili značajnog stepena uticaja na drugu kompaniju, npr. preko ovlašćenja imenovanja članova kontrolnih i izvršnih organa, putem ostvarivanja prava veta, itd.

Ove odredbe Pravilnika se ne primenjuju na:

- transakcije unutar Grupe;
- transakcije spajanja/pripajanja u kojima Društvo ima samo savetodavnu ulogu ili pruža usluge svojim klijentima;

- transakcije koje Društvo obavlja trgovanjem radi sopstvenog profita ili radi zaštite od rizika.

Rizik od mita i korupcije u vezi sa angažovanjem Trećeg lica u toku spajanja, pripajanja ili ulaganja obuhvaćeni su poglavljem koje se odnosi na upravljanje odnosima sa Trećim licima.

Svrha procesa detaljne analize („Due Diligence“) protiv mita i korupcije je da se otkrije ili utvrdi verovatnoća trenutnog ili istorijskog dela podmićivanja i korupcije u odnosu na ciljno društvo ili druge strane uključene u transakciju. Konačna odluka o tome da li da se nastavi sa transakcijom će uključivati detaljno razmatranje nalaza dubinske analize u vezi sa mitom i korupcijom.

U slučaju da tokom detaljne analize budu identifikovani ozbiljni rizici od podmićivanja ili korupcije, doneće se odluka o tome da li su potrebne korektivne mere koje treba preduzeti nakon transakcije. Te mere mogu uključivati: traženje konkretnog pravnog saveta, ponovno pregovaranje ili ponovnu evaluaciju bilo kojih ugovora u kojima postoje naznake mita ili korupcije, otpuštanje zaposlenih ili saradnika koji su mogli biti umešani u korupciju iz ciljnog društva, prijavljivanje razloga za sumnju nadležnom organu itd.

Nakon zaključivanja transakcije, u slučaju da stečena kontrola nad ciljnim društvom omogućava potpunu integraciju, posttransakciona integracija ciljnog društva će, gde je to moguće, uključiti implementaciju svih ključnih komponenti Programa borbe protiv mita i korupcije u skladu sa odredbama ovog Pravilnika.

Pokloni i poslovno gostoprimstvo

Društvo priznaje davanje poklona i pružanje poslovnog gostoprimstva u cilju izražavanja poštovanja, uvažavanja ili zahvalnosti kao normalan i legitiman deo poslovanja.

Međutim, u slučajevima kada vrednost ili priroda poklona, ili poslovnog gostoprimstva mogu biti smatrani nesrazmernim ili nerazumnim u odnosu na okolnosti, takav poklon ili poslovno gostoprimstvo može se smatrati neprimerenim uticajem na primaoca, a takva praksa rizikuje da bude shvaćena kao mito i korupcija.

Kako bi se izbegao rizik da isti budu percipirani kao podmićivanje, Društvo sledi sledeće principe:

- pokloni ili poslovno gostoprimstvo treba da budu isključivo usmereni na promovisanje, održavanje i jačanje sveukupnog poslovnog odnosa ili izražavanja poštovanja;
- pokloni ili poslovno gostoprimstvo se ne smeju davati ili primati tamo gde bi se mogli smatrati da predstavljaju obavezu ili neprimeren uticaj na primaoca ili „usluga za uslugu“ za poslovne aktivnosti koje su u toku ili se očekuju;
- pokloni u gotovini ili gotovinskim ekvivalentima su zabranjeni;
- za sve poklone ili poslovno gostoprimstvo iznad određenog praga potrebno je prethodno odobrenje izvršnog direktora; kao opšte pravilo, nisu dozvoljeni pokloni iznad 100 EUR niti poslovno gostoprimstvo iznad 150 EUR;
- za sve poklone ili poslovno gostoprimstvo funkcionerima ili sa njima povezanim licima neophodno je prethodno odobrenje Odgovornog lica; Odgovorno lice može zahtevati odobrenje izvršnog direktora u slučajevima od posebnog značaja i visokog rizika;

- svaki poklon ili poslovno gostoprimstvo mora biti u skladu sa važećim zakonima i propisima zemalja koje su lokalne kako za davaoca (domaćina, pozivaoca) tako i za primaoca (gost, pozvani);
- Zaposlenima je strogo zabranjeno da traže poklone ili poslovno gostoprimstvo od bilo kog Trećeg lica i da ih prihvataju, ukoliko su isti verovatno u sukobu sa dužnostima Zaposlenog.

Svi izdaci koji se odnose na poklone ili poslovno gostoprimstvo moraju biti tačno i potpuno evidentirani i objavljeni u knjigama i evidencijama od strane relevantnih nadležnih funkcija. Bilo kakvi neotkriveni ili neevidentirani računi, sredstva ili transakcije strogo su zabranjeni u Društvu.

Društvo vodi registar svih poklona i poslovnog gostoprimstva za koje je potrebno odobrenje kako bi se sačuvala osnovne informacije o svakom odobrenju i omogućile kontrole.

Standardi u poslovanju sa Trećim licima

U toku svojih poslovnih aktivnosti Društvo stupa u veliki broj odnosa sa Trećim licima.

Kako se prema mnogim zakonima i propisima Društvo, kao i Grupa, mogu smatrati odgovornim za mito i korupciju koje je počinilo Treće lice, ti odnosi mogu predstavljati visok rizik da Društvo ili Grupa budu umešani ili da se smatra da su umešani u mito i korupciju.

Stoga, u cilju efikasnog ublažavanja rizika od korupcije Trećeg lica, Društvo zahteva od svih Trećih lica sa kojim posluje, da se pridržavaju relevantnih zakona i propisa koji se primenjuju, uključujući lokalne zakone i zakone koji imaju eksteritorijalnu primenljivost.

Društvo zahteva od svih Trećih lica da pročitaju i razumeju ovaj Pravilnik koji im je učinjen dostupnim putem elektronskog objavljivanja na web stranici Društva.

Obezbeđivanje usklađenosti Trećih lica sa standardima Društva u borbi protiv mita i korupcije se vrši dodavanjem klauzule u vezi mita i korupcije u ugovore sa Trećim licima. Ona uključuje pravo Društva da suspenduje ili raskine odnos kad god je poznato ili se može opravdano sumnjati da je Treće lice umešano u mito ili korupciju.

Naknada koju Društvo plaća bilo kom Trećem licu može biti samo pravična naknada za legitimnu robu/usluge. Sredstva ni pod kojim uslovima neće biti plaćena kao mito ili dostavljena bilo kojim kanalima, uključujući i preko bilo koje druge strane, u koruptivne svrhe.

Društvo ohrabruje sva Treća lica sa kojima posluje da primenjuju Program za borbu protiv mita i korupcije poput važećeg u Društvu, gde to dozvoljavaju lokalni zakoni i propisi.

Upravljanje rizikom poslovanja sa Trećim licima

Uplate bilo kom Trećem licu, znajući da će sav ili deo uplaćenog novca biti iskorišćen u koruptivne svrhe, mogu dovesti do građanske i krivične odgovornosti. Stoga Društvo procenjuje odnos sa Trećim licima uzimajući u obzir i rizik od dela mita i korupcije.

Treća lica, u smislu ovog Pravilnika uključuju, ali nisu ograničena na sledeće:

- Posrednike;
- Partnere u zajedničkom ulaganju ili konzorcijumu;

- Agente;
- Savetnike;
- Izvođače i neposredne podizvođače;
- Dobavljače;
- Pružaoce usluga;
- Druga treća lica, koja obavljaju slične zadatke ili funkcije.

Za potrebe ovog Pravilnika, odnosi sa klijentima, čiji se odnos sa Društvom zasniva samo na tome da su krajnji korisnici usluga Društva, nisu obuhvaćeni procedurama za upravljanje rizikom poslovanja sa Trećim licima.

Grupa određuje odgovarajući prag u vidu godišnje vrednosti poslovnog odnosa ispod kog rizik od podmićivanja i korupcije nije značajan i ne zahteva sprovođenje detaljne analize („Due Diligence“) i kontrole.

Pre uspostavljanja odnosa, potrebno je proceniti rizik od podmićivanja i korupcije Trećeg lica i dodeliti ocenu rizika. Svim Trećim licima sa kojima je vrednost ugovora viša od postavljenog praga je potrebno dodeliti jednu od tri ocene rizika – nizak, srednji ili visok rizik.

Dodeljivanje ocene rizika je odgovornost Zaposlenog, koji inicira uspostavljanje poslovnog odnosa.

Pre uspostavljanja odnosa sa Trećim licem, detaljna analiza i kontrola („Due Diligence“) moraju da budu sprovedene.

Svrha analize je da se stekne razumno uverenje da Treće lice ne vrši plaćanja u koruptivne svrhe i da je poslovni odnos legitiman i legalan. Analizu treba dokumentovati kako bi Zaposleni ili Odgovorno lice mogli jasno pokazati drugima da je njegovo/njeno poverenje opravdano.

Proceduru analize obavlja Zaposleni, a ista se odobrava od strane Izvršnog direktora.

Prilikom uspostavljanja poslovnog odnosa, ugovor sa Trećim licem mora da sadrži klauzulu u vezi mita i korupcije. Ukoliko zbog bilo kakvih zakonskih ograničenja potpisivanje pisanog ugovora sa Trećim licem nije moguće, potrebno je pribaviti reprezentativno pismo od Trećeg lica pre uspostavljanja odnosa.

Za sve dugoročne poslovne odnose, dodeljenu ocenu rizika treba periodično ponovo potvrđivati ili menjati kroz ponovnu primenu kontrolnih lista na taj odnos nakon nekog vremena. Periodična procena može stvoriti potrebu za dodatnom detaljnom analizom.

Detaljna uputstva o načinu dodeljivanja ocene rizika od mita i korupcije, postupku detaljne analize, relevantnim kontrolnim listama i upitnicima, primerima ugovornih klauzula su predmet povezanih internih akata.

Program za borbu protiv mita i korupcije

U cilju pridržavanja obaveza i principa ovog Pravilnika, Društvo sprovodi Program za borbu protiv mita i korupcije, koji odražava program na nivou Grupe, uzimajući u obzir lokalne propise.

Odgovorno lice za borbu protiv mita i korupcije je odgovorno za sprovođenje Programa.

Program za borbu protiv mita i korupcije minimalno sadrži sledeće:

- Procenu rizika od mita i korupcije;
- Politike i procedure;
- Obuke;
- „Tone from the Top“;
- Kontrole;
- Prijavu sumnjivih postupanja;
- Upravljanje informacijama i periodično izveštavanje;
- Vođenje evidencije.

Procena rizika od mita i korupcije

Svrha procene rizika od dela mita i korupcije jeste da omogući Društvu da identifikuje potencijalne rizike kojima je Društvo izloženo pri vršenju svoje delatnosti i način upravljanja tim rizicima.

Rezultati procene rizika se prijavljuju i revidiraju od strane izvršnih direktora i Funkcije kontrole usklađenosti poslovanja Grupe.

Politike i procedure

Program za borbu protiv mita i korupcije zahteva izradu i održavanje pisanih internih pravila, politika i procedura. Oni se sačinjavaju u skladu sa važećim zakonodavstvom i standardima Grupe.

Minimalni standard usklađenosti je postavljen od strane aktuelne Politike Grupe i njoj odgovarajućih pravila.

Obuke

Jedan od ključnih zadataka Programa je da uspostavi i održava kulturu u kojoj mito i korupcija nikada nisu prihvatljivi. U tom cilju, Društvo, zajedno sa Grupom, ulaže resurse u podizanje nivoa znanja i svesti svojih Zaposlenih.

U cilju obezbeđivanja minimalnog znanja Zaposlenih o borbi protiv mita i korupcije, Grupa i Društvo sprovode obaveznu obuku/trening. Svi Zaposleni su obavezni da pohađaju obuku za borbu protiv mita i korupcije najmanje na svake dve godine, a novi zaposleni u roku od tri meseca od pridruživanja Društvu. Obe vrste obuke treba da uključuju informacije o internim pravilima Društva protiv korupcije uz detalje o relevantnim kontaktima za izveštavanje o korupciji i eskalaciji. U većini slučajeva, obuka se sprovodi putem interneta, a ukoliko to nije moguće obuka se sprovodi uživo.

Ukoliko proceni da je potrebno, Društvo obezbeđuje poseban trening za Zaposlene, prilagođen aktivnostima koji Zaposleni obavljaju.

Društvo obezbeđuje blagovremeno obaveštavanje Zaposlenih o unačajnim promenama u režimima za borbu protiv korupcije, promenama u lokalnoj politici i poslovnoj regulativi ili u internim sistemima i kontrolama.

„Tone from the top“

Da bi se osigurao zadovoljavajući nivo pažnje i važnosti teme borbe protiv mita i korupcije među Zaposlenima i time održala kultura usklađenosti u kojoj mito i korupcija nikada nisu prihvatljivi, izvršni direktori Društva izjašnjavaju se periodično i obavljaju aktivnosti nadzora za delatnosti koje za cilj imaju naglašavanje važnosti antikorupcijske usklađenosti.

Kontrole

U cilju ublažavanja rizika u vezi sa mitom i korupcijom, Društvo vrši redovnu kontrolu, koja uključuje kontrole prvog i drugog nivoa.

Kontrole prvog nivoa koje Društvo sprovodi uključuju:

- kontrole za primljene i date poklone i poslovnu gostoljubivost;
- kontrole spajanja, pripajanja, značajnih ulaganja;
- kontrole angažovanja Trećih lica;
- kontrole dobrotvornih priloga, sponzorstava i donacija;
- kontrole aktivnosti u vezi sa zaposlenjem, npr. zapošljavanje, prakse, unapređenja, itd.

Kontrole prvog nivoa sprovode se od strane Zaposlenog koji je inicirao poslovni odnos i od strane njegovog rukovodioca.

Kontrola drugog nivoa sprovodi se prema katalogu kontrola za domicilnu zemlju, odobrenom od strane Funkcije kontrole usklađenosti poslovanja Grupe. Kontrole drugog nivoa sprovodi Odgovorno lice.

Kad god zbog obima i količine transakcija nije moguće izvršiti kontrolu drugog nivoa na nivou svih izvršenih transakcija, za takvu kontrolu drugog nivoa utvrđuje se reprezentativni uzorak.

Kontrole koje vrše funkcije interne revizije ili eksterne revizije ne podležu ovom Pravilniku.

Prijava sumnjivih postupanja

U cilju otkrivanja bilo kakvog mogućeg dela mita ili korupcije, bilo kakvog ponašanja koje je u suprotnosti sa zakonima i propisima o borbi protiv korupcije, kršenjem principa ove Politike ili bilo kojih lokalnih internih propisa protiv mita i korupcije, Društvo se oslanja na svoje Zaposlene, kupce, partnere i druga Treća lica sa kojima posluje i podstiče ih da što pre izraze svoju zabrinutost i prijave sumnje u vezi sa mogućim podmićivanjem.

U ove svrhe Društvo obezbeđuje nekoliko sigurnih i bezbednih kanala, u skladu sa Pravilnikom o postupku unutrašnjeg uzbunjivanja. Ti kanali uključuju:

- telefonsku liniju za uzbunjivača ili direktno usmeno dostavljanje prijave;
- e-mail adresu uzbunjivača za slanje prijave elektronskim putem;
- fizičku adresu uzbunjivača za neposredno dostavljanje prijave ili slanje običnom ili preporučenom pošiljkom.

Dozvoljeno je anonimno uzbunjivanje i jednaka pažnja se poklanja anonimnim prijavama.

Društvo garantuje potpunu poverljivost identiteta uzbunjivača, kao i punu zaštitu od bilo kakve diskriminacije ili odmazde svojih zaposlenih prilikom izražavanja zabrinutosti.

Svaka radnja koja ima za cilj nezakonito otkrivanje identiteta uzbunjivača ili odmazde protiv uzbunjivača smatra se kršenjem ovog Pravilnika i podleže relevantnom disciplinskom postupku.

Informacije o dostupnim kanalima za uzbunjivanje stavljaju se na raspolaganje elektronskim objavljivanjem na web sajtu Društva.

Društvo ispituje sve prijave o podmićivanju i korupciji osim u slučaju nedostatka važnih informacija za pokretanje istrage ili kada je primljena uzbuna očigledno lažna.

Upravljanje informacijama i periodično izveštavanje

Društvo periodično izveštava Grupu o statusu implementacije lokalnog Programa za borbu protiv mita i korupcije i o svim događajima koji su relevantni za borbu protiv mita i korupcije (u meri u kojoj je to dozvoljeno lokalnim zakonom). Period izveštavanja sprovodi se najmanje na kvartalnom nivou.

Društvo najmanje jednom godišnje prijavljuje status lokalnog Programa za borbu protiv mita i korupcije relevantnom lokalnom organu upravljanja.

Čuvanje evidencije

Društvo vodi tačne i transparentne evidencije svih transakcija u zvaničnim knjigama i evidencijama i ne vodi nikakve neobelođanjenje ili nezavedene račune, fondove, sredstva ili transakcije u koju svrhu. Društvo je u obavezi da poseduje dokaze i evidenciju o svim relevantnim događajima i transakcijama (pokloni, poslovno gostoprimstvo...), procene rizika, savetovanje i slično.

Predsednik Odbora direktora

Jasmina Bjelić